

ФАКУЛТЕТ ПО МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА

КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И МАТЕМАТИЧЕСКО МОДЕЛИРАНЕ”

Утвърждавам:

Декан:.....
(проф. д-р Вежди Хасанов)

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА
“ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА БИЗНЕСА”

Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.8. Икономика
Образователно-квалификационна степен: Магистър
Професионална квалификация: Икономист – мениджър

Квалификационната характеристика на завършилите специалност „Икономика и управление на бизнеса” с образователно-квалификационна степен “магистър”, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за ОКС “бакалавър”, “магистър” и “специалист” – ПМС № 162/2002 г., Постановление 125 от 24 юни 2002г. и с Националния класификатор на професиите (МТСП, 2011г.)

I. ЦЕЛИ НА МАГИСТЪРСКАТА ПРОГРАМА

Магистърската програма „Икономика и управление на бизнеса” се явява естествено продължение на специалността „Икономика”, образователно-квалификационна степен “бакалавър”, където студентите получават познания за икономиката, управлението и близките до тях интердисциплинарни области, както и нови компетенции, улесняващи тяхната професионална реализация и конкурентноспособност.

Квалификационна характеристика на магистърска програма „Икономика и управление на бизнеса“	Издание 1	Редакция 3	28.04.23	стр. 1 от 6
--	-----------	------------	----------	-------------

Обучението по тази специалност има за главна цел да подготви висококвалифицирани професионалисти, които да могат да намерят по-висока степен на практическа реализация.

Допълнителните цели, които си поставя обучението в образователно-квалификационната степен “магистър” програма Икономика и управление на бизнеса са:

- осигури задълбочаване и специализиране в областта на стратегическото управление на фирмата, в т.ч. управление на продуктовата политика, чрез добиване на нови компетенции в подготовката на завършилите степен “бакалавър”;
- осигури задълбочаване и специализиране в областта на финансите, човешките ресурси, маркетинга, логистиката, чрез добиване на нови компетенции в подготовката на завършилите степен “бакалавър”;
- разшири научно-теоретичната подготовка относно съвременните методи и технологии за бизнес диагностика; счетоводни стандарти и управленско счетоводство;
- разгърне, развие и обогати професионалните компетенции, като предостави възможности за навлизане в консултантската, организационно-управленческата и научно-изследователската дейност;
- развие и обогати професионалните компетенции в областта на финансовото управление на дейността на стопанските организации;
- развие и обогати професионалните компетенции за съвременните тенденции в инструментариума за управление на човешките ресурси;
- подготви студентите за работа в региони с население с полиетнически и мултикултурен състав и осигури по-широки възможности за обучение през целия живот.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ – компетенции на завършилите студенти в ОКС „Магистър”

Обучението на бъдещия магистър по икономика и управление е насочено към формиране на интелектуално познавателна, мотивационно-ценностна, комуникативна и практико-приложна компетентност.

1. Област и обхват на знанията

Завършилите ОКС “магистър”, “Икономика и управление на бизнеса” трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания за:

- най-новите теории, направления и постижения в областта на икономиката и управлението на стопанската организация;
- актуалните изисквания на международния бизнес съобразно Европейската и световна политика и законодателство в областта на бизнеса.
- основните принципи на политиката към малките и средните предприятия;
- съвременните технологии за финансово управление на дейността на фирмата, маркетинга и планирането на бизнес-процесите;
- съвременните методи на икономически анализ ;
- механизмите за управление на иновациите и повишаването на конкурентноспособността на стопанската организация;
- съвременните продуктова и иновационна политики;
- съвременните тенденции в инструментариума за управление на човешките ресурси.

<i>Квалификационна характеристика на магистърска програма „Икономика и управление на бизнеса“</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 3</i>	<i>28.04.23</i>	<i>стр. 2 от 6</i>
---	------------------	-------------------	-----------------	--------------------

- съвременните аспекти на формирането на екологически ориентирано предприемачество;

Да владеят категории, принципи и закономерности, форми и равнища на икономическата дейност.

Изграждат се профилиращи знания за икономиката и управлението на бизнеса в рамките на профилираща подготовка чрез задължителни и избираеми дисциплини. Задължителните дисциплини са: Бизнес диагностика, Международен бизнес и финанси, Приложна икономика, Стратегическо управление на човешките ресурси, Финансов мениджмънт, Стратегически маркетинг, Икономика на природоползването, Продуктова политика и иновации, Корпоративна логистика, Фирмен мениджмънт и контролинг. Избираемите дисциплини са: Инвестиции и инвестиционен процес, Управление на проекти, Фирмена социална политика, Одит на човешките ресурси, Оптимизационни методи за икономически анализ и управление, Електронно управление и бизнес, Финансови инвестиции и Управленско счетоводство.

2. Област и обхват на уменията

Обучението в магистърската програма създава умения за икономическа, маркетингова и социална диагностика, за решаване на икономически проблеми, за вземане на управленски решения, за стратегически подход към различните области на стопанската дейност, за управление на проекти. Създават се и съпътстващи комуникативни умения, делови умения, умения за управление бюджета на времето, управление на конфликтите и стреса на работното място.

3. Компетентности

3.1. Лични компетентности:

Обучаваните в ОКС “магистър”, специалност “Икономика и управление на бизнеса” придобиват компетенции, свързани с:

- общото управление на фирмата, реализиране на конкретни управленски дейности, организиране и координиране действията за постигане целите на организацията;
- използване на съвременни методи за управление на пазарните процеси в страната и Европейския съюз;
- адаптиране към динамичните условия на бизнеса в национален и глобален мащаб;
- прилагане на нормативните документи за регулиране и стимулиране дейността на малките и средни предприятия;
- разработване и реализиране на успешни стратегии за развитието на стопанските организации, самостоятелно и в екип;
- събиране, анализиране и интерпретиране на информация, необходима за изпълнителска, организационно-управленска, консултантска и научно-изследователска дейност;
- изграждане на професионален подход към работата с хора в стопанската организация;
- формиране у сътрудниците на мотивираност към извършваната професионална дейност и ангажираност към организацията като цяло;

<i>Квалификационна характеристика на магистърска програма „Икономика и управление на бизнеса“</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 3</i>	<i>28.04.23</i>	<i>стр. 3 от 6</i>
---	------------------	-------------------	-----------------	--------------------

- създаване и поддържане на организационна култура в колектива, както и управление на конфликтите и стреса в организацията;
- разработване, защита и реализация на проекти;
- реализиране в преподавателска и научно-изследователска дейност.

3.2. Професионални компетентности:

В професионалната си дейност завършилите ОКС “магистър” могат да:

- осъществяват интегрално прилагане на придобитите знания в практиката;
- провеждат аналитико-диагностични, социално-профилактични, корекционнорехабилитационни, организационнокомуникативни, прогностични и др. дейности;
- използват съвременни методи за управление на пазарните процеси;
- използват технико-инструментални и административно-делови умения;
- правят избор на организационно-управленски вариант в динамични ситуации и среди чрез оптимална координация между планиране и интервениране;
- използват ефективно ресурси и ранжират приоритети;
- работят ефективно по маркетингови анализи, диагностика и реклама;
- управляват човешки ресурси и кариерно развитие на персонала;
- използват нормативната база за изграждане на подпомагащи системи и институции;
- анализират регионална специфика – демографски особености, социални общности и рискови групи, потребности от разнообразни услуги;
- изграждат връзки и взаимодействие между различни организационни и институционални структури, партньорски взаимоотношения;
- усъвършенстват организацията на собствената си дейност и развиват потребност за непрекъснато обучение и усъвършенстване на професионалната квалификация през целия живот;
- се реализират в научно-изследователска и преподавателска дейност.

3.3. Инструментални компетентности:

Завършилите магистърска програма са обучени да прилагат в пряката си работа мултипрофесионален подход.

3.3. Технологични компетентности:

Завършилите магистърска програма Икономика и управление на бизнеса са в състояние да усъвършенстват собствената си дейност и условия на труд, да разширяват възможностите си за обучение и да прилагат комплексно в различни комбинации широк спектър от своите професионални познания.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите магистърска програма “Икономика и управление на бизнеса” могат успешно да:

- заемат ръководни длъжности в държавни, обществени и частни организации и институции;

Квалификационна характеристика на магистърска програма „Икономика и управление на бизнеса“	Издание 1	Редакция 3	28.04.23	стр. 4 от 6
--	-----------	------------	----------	-------------

- работят като специалисти по обособени функции в малките и средни предприятия;
- се реализират като специалисти в икономическите структури на органите на местната власт;
- работят като експерти в областта на управленското консултиране;
- осъществяват изследователско-аналитична дейност на съответните равнища за прогноза, експертиза и мониторинг, разработване на проекти и технологии по проблемите на икономиката и управлението;
- работят като специалисти в сферата на икономическата наука и висшето образование.

Магистърската програма дава възможност за заемане на длъжности на аналитични специалисти, включени в Клас 2 на Националната класификация на професиите и длъжностите за 2011 г.

Аналитичните специалисти обикновено изпълняват задачи по: провеждане на изследвания и анализиране на резултатите от тях; разработване на концепции, теории, методологии и методики; прилагане на съществуващите знания в областта на обществените науки; провеждане на теоретическо или практическо обучение по една или повече дисциплини на различни образователни равнища; осигуряване на различни видове стопански и социални услуги; подготовка на научни доклади и съобщения. Към задълженията им се включват и задачи по осъществяване на контрол на други работещи.

Завършилите тази програма могат успешно да заемат длъжности от Единична група 2412 - Специалисти по организация на труда и управление на човешките ресурси. В тази единична група са обхванати лица, които: предоставят професионални бизнес услуги, свързани с организацията на труда и политиките за персонала, като например наемане и развитие на служителите, анализи на професиите и професионално ориентиране. Такива длъжности са: Експерт, ефективност на труда; Експерт, здраве и безопасност при работа; Експерт, индустриални отношения; Експерт, нормиране на труда; Експерт, обучение и квалификация; Експерт, организация на труда; Експерт, подбор на персонала; Експерт, професионална кариера; Експерт, професионално ориентиране; Експерт, трудова заетост; Експерт, трудово посредничество и професионално ориентиране; Ергоном; Експерт, управление на човешките ресурси.

Също така могат да работят на длъжностни позиции от Единична група 2419 - Други стопански специалисти. В тази единична група са обхванати лица, които са: ангажираните с изследване, консултиране и прилагане на оперативни методи, свързани с различни аспекти на стопанските предприятия, като маркетинг, реклама, връзки с обществеността, прилагане на правила за патенти, или стъпки при създаване и ръководене на бизнес. Такива длъжности са: Аналитик, ефективност на търговската дейност; Аналитик, проучване на пазари; Експерт, връзки с обществеността; Експерт, изложби и панаири; Експерт, капитално строителство; Експерт, здравно застраховане; Експерт, здравно осигуряване; Експерт, логистика; Експерт, финансови и стопански анализи; Експерт, социално осигуряване; Експерт, инвеститорски контрол; Експерт, маркетинг; Експерт, международни програми и проекти; Експерт, международно сътрудничество; Експерт, политика на цените; Експерт, реклама; Експерт, туроператорска дейност; Експерт, търговия; Експерт, външна търговия; Експерт по продажбите; Одитор, качеството; Експерт, европейска интеграция; Ръководител екипи; Анализатор; Старши анализатор; Линеен мениджър, обслужване на клиенти; Главен експерт застрахователна дейност; Експерт, стопанска дейност; Главен експерт, бизнес развитие; Консултант, стопанска дейност; Финансов мениджър; Мениджър продажби;

<i>Квалификационна характеристика на магистърска програма „Икономика и управление на бизнеса“</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 3</i>	<i>28.04.23</i>	<i>стр. 5 от 6</i>
---	------------------	-------------------	-----------------	--------------------

Мениджър маркетинг и продажби; Мениджър проучване на пазари; Експерт, инженеринг; Експерт спедиторска дейност; Технологи, баланси и разчети.

Магистърската програма дава възможност за изпълнение на длъжности и на приложни специалисти. Те изпълняват технически задачи, свързани с практическото приложение на знанията в областта на финансите, продажбите, управлението на бизнеса и на счетоводните, правните, статистическите и други видове услуги. Изпълняват задачи в сферата на държавното управление, свързани с митнически контрол, оказване на административни услуги, данъчна дейност, социално подпомагане, регистриране на работни места, лицензии организиране на пътувания; организиране на продажби на едро; изпълнение на задачи по оценяване и остойносттаване на стоки и провеждане на търгове; осигуряване на бизнес-услуги и други.

Лицата от тази категория обикновено получават разпореждания и могат да бъдат ръководени от висши държавни служители, управители или аналитични специалисти. Изпълняваните от тях задачи могат да включват и контрол по отношение на други работещи.

Конкретните професии и длъжности на приложни специалисти са изброени в квалификационната характеристика на бакалавърската програма.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „МАГИСТЪР”, МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА БИЗНЕСА”

Магистърската степен се придобива след завършена ОКС „бакалавър”.

- За завършилите в професионално направление “Икономика” обучението е с продължителност два семестъра за задочна форма, съгласно приложения Учебен план.
- За завършилите в професионални направления различни от “Икономика” обучението е с продължителност три семестъра в задочна форма.

ДИПЛОМИРАНЕ: осъществява се в два варианта:

Първи вариант: Писмен държавен изпит по икономика и управление;

Втори вариант: Защита на дипломна работа .

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилите магистърска програма “Икономика и управление на бизнеса” могат:

1. да продължат образованието си в образователно-научна степен “доктор”;
2. да получат второ висше образование;
3. да участват в различни форми на продължаващо обучение през целия си

живот.